

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Malmö den 14 augusti 2018

REMISSVAR: Remiss av EU-kommissionens förslag till direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön

Avfall Sverige är branschorganisationen inom avfallshantering och återvinning. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, ett hundratal tillverkare, konsulter och privata utförare aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för Avfall Sveriges ställningstaganden och åtgärder för att utveckla avfallshanteringen och kommunernas roller.

Avfall Sverige stödjer avfallshierarkin som princip för avfallshanteringen. I detta innefattas att materialåtervinning inklusive biologisk återvinning är viktiga komponenter. Avfall Sverige anser att avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur och att samhällets beslutade återvinningsmål är viktiga verktyg i omställningen för att nå våra övergripande mål.

Avfall Sverige anser också att producenterna har ansvar för utformning av alla de produkter som sätts på marknaden och att avfallshierarkin följs samt att producenterna har det fulla ekonomiska ansvaret för produkter som omfattas av producentansvaret. Avfall Sverige

anser också att avfallsinnehavare ska följa avfallshierarkins principer på samma sätt som kommuner och producenter.

Vidare anser Avfall Sverige också att det är viktigt att motverka nedskräpning och dumpning, även om nedskräpningsfrågan inte är en formell del av Avfall Sveriges uppdrag.

Avfall Sverige konstaterar att EU-kommissionens förslag angående förbud mot viss plast för engångsbruk och hantering av fiskeredskap ligger i linje med Avfall Sveriges ståndpunkter.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige välkomnar EU-kommissionens förslag till direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön.
- Avfall Sverige anser att regeringen i de fortsatta förhandlingarna om direktivet bör förorda *"Scenario 2d – Störst minskning av marint skräp"* istället för det av EU-kommissionen föreslagna alternativet *"Scenario 2c – Medelstor till stor minskning av marint skräp"*.

3. Generella kommentarer

Avfall Sverige välkomnar EU-kommissionens förslag till direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön. Det är viktigt att åtgärder sätts in så snart som möjligt för att försöka minska och på sikt få ett stopp på plastprodukters inverkan på miljön.

EU-kommissionen har identifierat plast för engångsbruk och fiskeredskap som två viktiga källor till marin nedskräpning av plast och det är därför bra att åtgärder föreslås för dessa två fraktioner.

Avfall Sverige anser att det är viktigt att EU-kommissionen nu systematiskt arbetar vidare med andra källor till nedskräpning av plast utöver de nu föreslagna. I det avseendet anser Avfall Sverige att det är viktigt att EU-kommissionen tar tydligt avstamp i avfallshierarkin och att EU-kommissionen tar förebyggande av avfall som utgångspunkt. Det är bra att det föreslås mer långtgående krav för återvinning, men skärpta krav på återvinning löser endast hanteringen av den plast som redan har producerats och som har satts på marknaden.

EU-kommissionen behöver också överväga hur krav avseende att använda returbaserad plast i tillverkningen av nya produkter kan regleras samt behovet av standardiseringar när det gäller vilka plaster som ska finnas i olika produkter. Det finns ett stort behov av att minska antalet plastkvaliteter som behöver hanteras i sorterings- och återvinningsleden.

Det är viktigt att EU-kommissionen analyserar fortsatta möjligheter till förbud mot plast där det finns hållbara alternativ samt arbetar med förslag kring substitution och tydliga ekonomiska styrmedel.

Det är också viktigt att EU-kommissionen lämnar förslag kring all plast och inte endast förpackningsplast. EU-kommissionen måste också analysera hur all den plast som redan finns spridd i samhället och inbyggd i byggnader med mera ska tas om hand och hanteras den dag denna plast blir avfall, så att de åtgärder som föreslås inte endast blir framåtblickande. Avfall Sverige vill särskilt poängtera pantsystem som en framgångsrik metod för att få god insamling och i förlängningen återvinning av plast. Här finns goda exempel att hämta från Sverige, när det gäller pantsystem för dryckesförpackningar i plast. Pantsystem borde införas i högre grad inom hela EU-området. Men även i Sverige finns potential att utöka pantsystemen till fler förpackningstyper av plast än endast dryckesförpackningar samt fler kategorier av dryckesförpackningar. Sistnämnda finns det för övrigt också förslag till från Jordbruksverket i en rapport från slutet av år 2015 ("Retursystemet för dryckesförpackningar, 2015-12-02").

En principiell diskussion måste också föras på EU-nivån om den inre marknadens krav i relation till miljöskyddsbestämmelserna i EU:s fördrag. Beträffande andra förpackningsslag än plast finns exempel på där miljöskyddet har fått stå tillbaka till förmån för den fria rörligheten av varor på den inre marknaden. Till exempel fanns det pant på vinflaskor i Sverige innan Sveriges EU-inträde år 1995 och Danmark fick strida för sitt undantag för danska ölfaskor med pant. Eftersom nedskräpningen av plast är en så viktig fråga måste miljöskyddet, beträffande den allra mesta plasten, prioriteras före den fria rörligheten på EU:s inre marknad. EU-gemensamma miljökrav för plast är förstas en lösning på den konflikten, men enskilda medlemsstater måste också ha möjlighet att gå före med strängare miljöskyddskrav för plast utan att riskera att hämmas av inre marknadskrav.

Avfall Sverige har beslutat om ståndpunkter om plast. I Avfall Sveriges ståndpunkter anges:

Plast är ett mycket användbart material som kombinerar många goda egenskaper såsom flexibilitet och formbarhet m.m. Men vid tillverkning och användning kan plast skapa problem, från resursförbrukning och andra miljö- och hälsoeffekter till nedskräpning på land och i hav. Plastprodukter innehåller ibland miljö- och hälsoskadliga ämnen. Plast är också i huvudsak ett material som baseras på olja. Det pågår en debatt i samhället om plast och hur användningen kan stramas upp. Utredningar genomförs både inom EU och i Sverige. Avfall Sverige anser att plast ska användas där det är mest lämpligt och så att så mycket som möjligt av använd plast kan återanvändas och återvinnas samt att råvara av plast successivt blir mindre fossilberoende. I själva dokumentet med ståndpunkter utvecklas Avfall Sveriges ståndpunkter angående plast ytterligare, se [bilaga 1](#) till detta remissvar.

4. Specifika kommentarer

Plast för engångsbruk s. 12 f:

EU-kommissionen anger att det alternativ som har valts angående åtgärder för plast för engångsbruk är ”Scenario 2c – Medelstor till stor minskning av marint skräp”.

Kommissionen anser att detta scenario skulle ta itu med de bakomliggande orsakerna på ett bättre sätt och går längre när det gäller konsumenternas beteende. Det omfattar produktutformningsåtgärder för dryckesflaskor, där korken är fäst vid flaskan, vilket skulle få en direkt effekt på läckaget av korkar till naturen.

EU-kommissionen redogör för fler scenarier än det valda, bland annat ett ”Scenario 2d – Störst minskning av marint skräp”. Kommissionen anger att kostnaderna för detta alternativ är högre, särskilt för avloppsvattenrening. Det omfattar införande av ett pantsystem eller liknande system och skulle medföra ytterligare kostnader men också innebära en ännu större minskning av det marina skräpet och höja kvaliteten på det insamlade materialet och återvinningsgraden. Avfall Sverige anser att regeringen i de fortsatta förhandlingarna om direktivet bör förorda detta alternativ.

Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering s. 15 f:

EU-kommissionen anger att det inom ramen för EU:s plaststrategi håller man på att ta fram harmoniserade regler för att definiera och märka komposterbar och biologiskt nedbrytbar plast, med hänsyn till specifika användningar och nedskräpningsproblem, särskilt i den marina miljön.

Avfall Sverige anser att regler om definition och märkning är grundläggande och viktiga för ”komposterbar och biologiskt nedbrytbar plast”, men det är ännu viktigare att EU-kommissionen analyserar och fastställer vilken plast som överhuvudtaget är komposterbar och biologiskt nedbrytbar förutom i industriella processer med perfekta parametrar. Detta är just vad den svenska plastutredningen (dir. 2017:60) håller på att titta på och Avfall Sverige anser att det är mycket viktigt att regeringen delger EU-kommissionen resultaten av den svenska utredningens analys, som avseende nedbrytbarhet mm alltså redan finns analyserade i ett delbetänkande från utredningen från den 26 mars 2018, ”Nedskräpning och nedbrytning av plast i miljön”.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår jurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00.

Med vänliga hälsningar,
Avfall Sverige

Claes Thunblad
Ordförande

Weine Wiqvist
VD